

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/27/2017
Identifikačné číslo spisu:	7711207845
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7711207845.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a JUDr. Viery Petríkovej, v spore žalobkyne Rímskokatolíckej cirkvi, farnosti Michalovce, so sídlom v Michalovciach, Farská 3, IČO: 31 978 665, zastúpenej JUDr. Tiborom Sásfaiom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Mlynárska 15, proti žalovanému Mestu Michalovce, so sídlom v Michalovciach, Námestie osloboditeľov 30, IČO: 00 325 490, o vydanie nehnuteľností podľa zákona č. 161/2005 Z. z., vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 5C/100/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. októbra 2016 sp. zn. 2Co/562/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 7. januára 2013 č. k. 5C/100/2011-39 žalobu žalobkyne zamietol (I. výrok) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

1.2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa sa žalobou domáhala, aby súd uložil žalovanému povinnosť vydať jej nehnuteľnosti pôvodne zapísané v pozemnoknižnej vložke č. 10 k. ú. Z., ktoré boli podľa zápisu pod B3 zo dňa 9. decembra 1960 pod č. d. XXXX odňaté Rímskokatolíckej cirkvi v Michalovciach podľa § 10 ods. 2 zák. č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme pre Československý štát. Písomnou výzvou doručenou žalovanému dňa 28. apríla 2006 vyzvala žalovaného na vydanie nehnuteľností evidovaných v jeho vlastníctve odvodených od pôvodných nehnuteľností zapísaných v pozemnoknižnej vložke č. 10 k. ú. Z. ako m. p. č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXX, XXX, a to v rozsahu stotožnenia geometrickými plánmi v akom nie sú žiadne prekážky ich vydania. Parcely č. XXX B. XXX jej boli vyvlastnené, ale nikdy neslúžili cieľu vyvlastnenia. Žalobkyňa si uplatnila právo na vydanie nehnuteľností z dôvodov uvedených v § 3 ods. 1 písm. c/ a f/ zák. č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „zák. č. 161/2005 Z. z.“). Žalovaný jej listom z 2. augusta 2006 oznámil, že jej predmetné nehnuteľnosti odmieta

vydať s odôvodnením, že podľa § 4 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z. nie je povinnou osobou, ide o pozemky prevažne zastavané a predmetné pozemky podľa § 2 ods. 1 písm. a/ až d/ zák. č. 161/2005 Z. z. nie sú predmetom vydania. Z uvedeného dôvodu podala žalobu na súd.

1.3. Súd prvej inštalácie zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že zo strany žalobkyne ohľadne vydania nehnuteľností nebola splnená podmienka v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z., nakoľko vychádzajúc z údajov katastra nehnuteľností sa nejedná o poľnohospodársku pôdu, hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej hospodárskej usadlosti, lesný pôdny fond, hospodárske stavby a ostatné stavby s ním súvisiace a podiely spoločnej nehnuteľnosti, ale o zastavané plochy, a preto nie je možné ich vydanie. Súd prvej inštalácie sa nestotožnil s tvrdením žalobkyne, že v zmysle § 2 zák. č. 161/2005 Z. z. mal zákonodarca na mysli to, že sa vydávajú nehnuteľnosti, ktoré v čase odňatia tvorili poľnohospodársku pôdu (t. j. nemusí sa jednať o poľnohospodársku pôdu v čase vydania), a to z toho dôvodu, že v ustanovení § 2 zák. č. 161/2005 Z. z. sa jednoznačne uvádza, že vlastnícke právo sa vracia k nehnuteľným veciam, ktoré tvoria poľnohospodársku pôdu (písm. a/). Nakoľko zákonodarca neuviedol „ktoré v čase odňatia tvorili“, ale uviedol „ktoré tvoria“, súd prvej inštalácie na základe gramatického výkladu dospel k záveru, že v čase vydania musia nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom vydania, spĺňať podmienku uvedenú v § 2 ods. 1 písm. a/ až d/ zák. č. 161/2005 Z. z. Zároveň konštatoval, že ich vydaniu bráni aj ustanovenie § 6 písm. b/ zák. č. 161/2005 Z. z., keďže ide o pozemky, ktoré boli po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu zastavané.

1.4. Pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal súd prvej inštalácie z v tej dobe platného a účinného ustanovenia § 142 ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „O. s. p.“) a keďže úspešný žalovaný si náhradu trov konania neuplatnil a neúspešnej žalobkyni právo na náhradu trov konania nevzniklo, rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2.1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na základe odvolania žalobkyne (v poradí druhým) rozsudkom z 20. októbra 2016 sp. zn. 2Co/562/2015 rozsudok súdu prvej inštalácie potvrdil (prvý výrok). Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (druhý výrok).

2.2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) konštatoval vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštalácie s tým, že sa v celom rozsahu stotožnil s jeho skutkovými aj právnymi závermi a v podrobnostiach odkázal na odôvodnenie jeho rozhodnutia, ktoré považoval za dostatočné. K odvolacej argumentácii žalobkyne a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol, že zákonodarca v ustanovení § 2 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z. neuviedol, že by sa zákon mal vzťahovať na nehnuteľnosti, „ktoré v čase odňatia tvorili“ poľnohospodársku pôdu, z čoho možno vyvodíť, že jeho úmyslom bolo upraviť možnosť vydania tých nehnuteľností, ktoré musia spĺňať podmienku uvedenú v citovanom ustanovení v čase ich vydania. Odvoláciu námietku žalobkyne, že týmto výkladom ustanovenia § 2 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z. by ostali bez právneho významu ostatné ustanovenia uvedeného zákona, najmä ustanovenie § 6 upravujúce prekážky vydania, ktorou je napr. zastavanosť, považoval za neopodstatnenú, nakoľko podľa jeho názoru obe ustanovenia je potrebné aplikovať a vykladať spoločne (vo vzájomnej prepojenosti), pričom ustanovenie § 6 iba umocňuje výklad realizovaný súdom prvej inštalácie, že v čase vydania musí mať nehnuteľnosť charakter poľnohospodárskej pôdy. Ustanovenie § 6 citovaného zákona iba spresňuje a dopĺňa ustanovenie § 2, a tak zabráňuje možným nesprávnostiam a pochybnostiam pri výklade (pri riešení jednotlivých prípadov, keď by napríklad nebol v katastri nehnuteľností správny zápis, t. j. bola by nehnuteľnosť zapísaná ako poľnohospodárska pôda, ale reálne by sa jednalo o zastavané plochy a podobne). Za správny výklad ustanovenia § 2 uvedeného zákona považuje výklad uskutočnený súdom prvej inštalácie, t. j., že v uvedenom ustanovení úmyslom zákonodarca bolo umožniť vydanie (zákonodarca mal na mysli, že sa vydávajú) nehnuteľností, ktoré v čase vydania musia spĺňať podmienku uvedenú v § 2 ods. 1 písm. a/ až d/ zák. č. 161/2005 Z. z.. Odvolací súd zároveň upriamil pozornosť aj na to, že ani z dôvodovej správy k zák. č. 161/2005 Z. z. nevyplýva iný výklad (iný úmysel zákonodarca), t. j. ani z dôvodovej správy nemožno vyvodíť, že by za rozhodný čas pre posúdenie charakteru pôdy (či sa jedná o poľnohospodársku pôdu) bolo potrebné považovať čas odňatia a nie čas vydania. Poukázal na obdobný výklad citovaného ustanovenia uskutočnený senátmi Krajského súdu v Košiciach v iných konaniach. Rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/33/2010, na ktoré poukázala odvolateľka, označil ako ojedinelý odlišný výklad,

ktorým nie je viazaný. Z týchto dôvodov dospel k rovnakému záveru, ako súd prvej inštancie, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nehnuteľnosti, ktorých vydania sa žalobkyňa domáha, podľa údajov katastra nehnuteľnosti nie sú poľnohospodárskou pôdou, a preto nepodliehajú režimu ustanovenia § 2 zákona č. 161/2005 Z. z..

2.3. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a vzhľadom na to, že žalobkyňa nebola v odvolacom konaní úspešná, a preto jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol, a úspešnému žalovanému trovy odvolacieho konania nevznikli, rozhodol, že stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

3.1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

3.3. V odôvodnení dovolania namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo založené na ústavne akceptovateľnom výklade a aplikácii ustanovenia § 2 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z., na základe ktorého sa ako oprávnený subjekt domáha súdnej ochrany v tomto spore. Takýmto (ústavne akceptovateľným) postupom nemôže byť výlučne gramatický výklad jednej normy (ustanovenia § 2 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z.) bez logického vzájomného hodnotenia aj ostatných ustanovení predpisu, zmyslu a účelu celého predpisu s porovnaním výkladu aj obdobných reštitučných predpisov. Zdôraznila princíp poskytnutia materiálnej ochrany zákonnosti súdmi s poukazom na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za arbitrárne a založené na formalistickom prístupe pri aplikácii ustanovení zák. č. 161/2005 Z. z., ktorým odvolací súd opomenul naplnenie účelu reštitúcií cirkevného majetku. Podľa jej názoru výklad a aplikáciu ustanovenia § 2 ods. 1 citovaného zákona nemožno obmedziť len na jeho znenie, v ktorom je slovné spojenie „ktoré tvoria“, a z toho vyvodíť, že vlastnícke právo sa vracia len k tým (v citovanom ustanovení taxatívne vymedzeným) nehnuteľným veciam, ktoré spĺňajú vymedzený charakter v čase vydávania, resp. účinnosti citovaného zákona. Pri takomto výklade by celý zákon stratil úplne význam, pretože by podľa neho nebolo možné vrátiť takmer žiadne nehnuteľné veci. Poukázala i na to, že ten istý zákon upravuje aj spätný prechod vlastníctva k niektorým nehnuteľným veciam v zmysle § 7, a to podľa príloh 1, 2 a 3, kde sú navracané aj nehnuteľnosti nepoľnohospodárske a nelesné. Ustanovenie § 2 sa vzťahuje na celý právny predpis, nie len na jeho časť, pričom týmto aspektom sa odvolací súd tiež nezaoberal. Rovnako bez právneho významu by tak ostali ustanovenia § 6 citovaného zákona upravujúce prekážky vydania veci podľa § 2 ods. 1 písm. a/, b, d/ zák. č. 161/2005 Z. z., pretože takéto zastavané pozemky nemôžu byť poľnohospodárskou ani lesnou pôdou a nepodliehali by pod ustanovenie § 2 ods. 1. Argumentácia odvolacieho súdu, že ustanovenie § 6 citovaného zákona iba spresňuje a dopĺňa ustanovenie § 2 odporuje podstate tohto ustanovenia, pretože aplikácia prekážok vydania majetku môže prichádzať do úvahy výlučne po tom, ako je zistené splnenie existencie predmetu vydania podľa § 2 citovaného zákona. Nelogické by ostalo aj ustanovenie § 3 ods. 1 písm. f/ zák. č. 161/2005 Z. z., ktoré ako reštitučný dôvod pri vyvlastnení uvádza aj iné dôvody, kde došlo k odňatiu, a to nie na účely ďalšieho využívania nehnuteľnosti v poľnohospodárstve alebo lesnom hospodárstve. Ďalej dôvodila, že zákon č. 161/2005 Z. z. má podobný charakter ako zákon č. 229/1991 Zb. o pôde, ktorý v § 1 tiež používa pojem „patrí“ v prítomnom a nie minulom čase, pričom za majetok pre účely vydania sa považoval (postupom podľa druhej časti - § 4 a nasl.) aj majetok, ktorý sa v čase odňatia vlastníckeho práva na tieto účely užíval, čo vyplýva priamo aj z ustanovenia § 30 tohto zákona.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) prípustné, avšak nie je dôvodné.

6. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. V danom prípade dovolateľka vyvodila prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi ešte nebola vyriešená.

8.1. I keď samotné dovolanie neobsahuje výslovne formálne položenú právnu otázku, vychádzajúc z obsahu dovolania (podľa článku 11 ods. 1 Základných princípov CSP a ustanovenia § 124 ods. 1 CSP) možno konštatovať, že dovolanie spĺňa požiadavku jednoznačnej identifikácie relevantnej právnej otázky v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolateľka namieta nesprávny výklad ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a/ zák. č. 161/2005 Z. z. odvolacím súdom (i súdom prvej inštancie) a z toho plynúcu právnu otázku týkajúcu sa vymedzenia (určenia) rozhodného momentu posudzovania charakteru nehnuteľných vecí podliehajúcich režimu uvedeného ustanovenia. V dovolaní doslova uvádza, že výklad a aplikáciu ustanovenia § 2 ods. 1 citovaného zákona nemožno obmedziť len na jeho znenie, v ktorom je slovné spojenie „ktoré tvoria“, a z toho vyvodíť, že vlastnícke právo sa vracia len k tým (v citovanom ustanovení taxatívne vymedzeným) nehnuteľným veciam, ktoré spĺňajú vymedzený charakter v čase vydávania, resp. účinnosti citovaného zákona. Na inom mieste uvádza, že zákon č. 161/2005 Z. z. má podobný charakter ako zákon č. 229/1991 Zb. o pôde, ktorý v § 1 tiež používa pojem „patrí“ v prítomnom a nie minulom čase, pričom za majetok pre účely vydania sa považoval (postupom podľa druhej časti - § 4 a nasl.) aj majetok, ktorý sa v čase odňatia vlastníckeho práva na tieto účely užíval, čo vyplýva priamo aj z ustanovenia § 30 tohto zákona. Aj z ďalších pasáží odôvodnenia dovolania, v ktorých podáva výklad jednotlivých ustanovení zák. č. 161/2005 Z. z. vo vzťahu k § 2 tohto zákona a výklad samotného účelu reštitučných zákonov, je zrejmé, že namieta odvolacím súdom prijaté riešenie právnej otázky týkajúcej sa vymedzenia (určenia) rozhodného momentu posudzovania charakteru (druhu) nehnuteľných vecí podliehajúcich režimu uvedeného ustanovenia, ktorú odvolací súd (rovnako i súd prvej inštancie) vyriešil tak, že § 2 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z. umožňuje vrátenie vlastníckeho práva k nehnuteľným veciam, v tomto prípade konkrétne k poľnohospodárskej pôde, len v prípade, ak požadované nehnuteľné veci predstavujú poľnohospodársku pôdu v čase ich vydania a nie v čase ich zabratia. Hoci dovolateľka v dovolaní právnu otázku nevymedzila výslovne, vychádzajúc z obsahu dovolania je možno konštatovať, že táto procesná podmienka (konkretizácia právnej otázky riešenej odvolacím súdom) vyplývajúca z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP bola v tomto prípade naplnená.

9. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či podané dovolanie je dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v predmetnej právnej otázke).

10. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie

skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

11. Ako vyplýva z vyššie uvedeného odôvodnenia, žalobkyňa považuje za nesprávne právne posúdenie veci to, že odvolací súd síce aplikoval správnu právnu normu - ustanovenie § 2 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z., ale podľa jej názoru ju vyložil nesprávne, keď vychádzal z právneho záveru, že nehnuteľnosti, ktorých vrátenia sa domáha, v súčasnosti netvorí (resp. v čase uplatňovaného vrátenia netvorili) poľnohospodársku pôdu, a preto nie sú spôsobilým predmetom vydania v zmysle cit. ustanovenia.

12. Podľa § 2 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z. vlastnícke právo sa vracia k nehnuteľným veciam, ktoré tvoria a) poľnohospodársku pôdu, b) hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej hospodárskej usadlosti, c) lesný pôdny fond, hospodárske stavby a ostatné stavby súvisiace s ním, d) podiely spoločnej nehnuteľnosti.

13. Pre bližšiu špecifikáciu pojmu „poľnohospodárska pôda“ odkazuje zák. č. 161/2005 Z. z. na zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 220/2004 Z. z.“).

13.1. Podľa § 2 písm. b) zák. č. 220/2004 Z. z. na účely tohto zákona sa rozumie poľnohospodárskou pôdou produkčne potenciálna pôda evidovaná v katastri nehnuteľností ako orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty.

13.2. Podľa § 6 zák. č. 161/2005 Z. z. vlastníctvo sa nenavracia k a/ pozemku, na ktorom bol po prevode alebo prechode do vlastníctva štátu zriadený cintorín, b/ pozemku, ktorý bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu zastavaný; ak bol pozemok zastavaný stavbou, ktorá slúži zariadeniam telesnej kultúry, zdravotníctva, kultúry, na poskytnutie služieb sociálnej starostlivosti alebo sociálnych služieb na pracovnú rehabilitáciu a zamestnávanie telesne postihnutých osôb a na školské účely, nemožno vydať ani príslušné pozemky slúžiacie na tieto účely, c/ pozemku, na ktorom bola zriadená záhradková alebo chatová osada, d/ pozemky, na ktorom sú telovýchovné a športové zariadenia, e/ pozemku, ktorý slúži na účely obrany štátu, ťažbu vyhradených nerastov, chráneného areálu, národnej prírodnej pamiatky, chráneného krajinného prvku alebo ich ochranného pásma s tretím stupňom alebo štvrtým stupňom ochrany.

14. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd pri interpretácii ustanovenia § 2 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z. správne aplikoval gramatickú (jazykovú) metódu, ktorá tvorí jednu zo základných výkladových metód, pričom išlo o doslovný (teda nie extenzívny ani reštriktívny) výklad, ktorý by mal byť pri interpretácii právnej normy v zásade pravidlom, pretože najviac zodpovedá skutočnému obsahu interpretovanej právnej normy. Je zrejmé, že zákonodarca tým, že v ustanovení § 2 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z. jednoznačne uviedol, že „vlastnícke právo sa vracia k nehnuteľným veciam, ktoré tvoria poľnohospodársku pôdu (atď.)“, teda, že použil prítomný čas, a odkazom na definíciu poľnohospodárskej pôdy zákonom č. 220/2004 Z. z., zadefinoval súbor nehnuteľných vecí, ktorý má podliehať režimu navrátenia vlastníckeho práva tak, že je potrebné vychádzať z druhu (charakteru) nehnuteľnosti v čase prítomnom, a teda v čase prijatia tohto reštitučného zákona. Zákonodarca totiž predmet zákona definoval veľmi detailne a označil ho druhovo ako poľnohospodársku pôdu, na rozdiel napríklad od zákona č. 282/1993 Z. z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam, ktorý v § 1 ods. 2 definuje ako predmet vydania akékoľvek nehnuteľné veci bez ohľadu na ich druhové označenie, či už v čase prijatia zákona, vydania veci alebo jej odňatia. Zákon č. 161/2005 Z. z. nemá ani žiadne také ustanovenie ako napríklad zákon č. 229/1991 Z. z. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, ktorý síce v ustanovení § 1 tiež definuje vydávané nehnuteľnosti druhovo ako pôdu tvoriacu poľnohospodársky, či lesný pôdny fond v čase svojho vydania, avšak v ustanovení § 30 rozsah vydávaných vecí definovaných § 1 cit. zákona rozširuje aj z hľadiska využitia nehnuteľností na daný účel v čase odňatia, t. j. podľa stavu v minulosti. Teda i z toho, že zák. č. 161/2005 Z. z. nemá výslovné ustanovenie o rozšírení predmetu vydania na nehnuteľné veci aj z hľadiska ich využitia v minulosti (napr. v čase odňatia) možno vyvodiť, že

zákonodarca nemal v úmysle takéto rozšírenie predmetu vrátenia vlastníckeho práva k (taxatívne vymedzeným) nehnuteľným veciam.

15. Ustanovenie § 2 ods. 1 písm. a/ zák. č. 161/2005 Z. z. je teda potrebné vyložiť tak, že vlastnícke právo sa vracia k tým nehnuteľným veciam tvoriacim poľnohospodársku pôdu, ktoré v čase prijatia tohto reštitučného zákona i v čase ich vrátenia tvoria poľnohospodársku pôdu (definovanú v ustanovení § 2 písm. b/ zák. č. 220/2004 Z. z.), a - akceptujúc právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky uvedený v náleze III. ÚS 342/2017 z 25. októbra 2017 - aj také nehnuteľnosti, ktoré síce z hľadiska formálneho, teda podľa údajov zapísaných v katastri nehnuteľností sú zapísané inak ako orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty, avšak v skutočnosti sú reálne využívané na poľnohospodárske účely.

16.1. Dovolací súd vzhľadom na dovolateľkou namietané právne posúdenie veci odvolacím súdom poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2018 sp. zn. 7Cdo/169/2016, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 75/2019 a ktorého právna veta znie: „Spôsobilým predmetom navrátenia vlastníctva podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam nie je iná než poľnohospodárska pôda, ktorej legálnu definíciu vo forme taxatívneho výpočtu obsahuje ustanovenie § 2 písm. b/ zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Spôsobilým predmetom navrátenia vlastníctva podľa § 2 ods. 1 písm. b/ zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam sú výlučne stavby zodpovedajúce tam uvedeným kritériám (bez pozemkov).?

16.2. I keď uvedený judikát primárne neriešil priamo právnu otázku nastolenú dovolateľkou v tomto dovolacom konaní, dovolací súd sa v uvedenom rozhodnutí jednoznačne vyjadril k aplikácii ustanovení § 2 ods. 1 v spojení s § 6 zák. č. 161/2005 Z. z. a zaujal právny názor ohľadne spôsobilosti predmetu cirkvej reštitúcie, a to, že spôsobilým predmetom navrátenia vlastníctva podľa § 2 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona nie je iná než poľnohospodárska pôda a podľa § 2 ods. 1 písm. b/ výlučne stavby. Z odôvodnenia predmetného judikátu rovnako vyplynulo, že druh pozemku zapísaného v katastri je nutné posudzovať v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 161/2005 Z. z. resp. v čase urobenia tzv. reštitučnej výzvy. Nie je rozhodujúci predchádzajúci charakter nehnuteľnosti. Inak povedané vlastnícke právo sa vracia k tým nehnuteľnostiam, ktoré v čase prijatia právneho predpisu a uplatnenia si reštitučného nároku výzvou podľa § 6 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z. tvoria poľnohospodársku pôdu tak, ako ju vymedzuje zákon č. 220/2004 Z. z..

17. Len pre úplnosť dovolací súd záverom uvádza, že žalobkyňa (dovolateľka) v priebehu celého sporu nepreukázala a dokonca ani netvrdila, že nehnuteľnosti, ktorých vrátenia sa domáha, sú reálne využívané ako poľnohospodárska pôda (resp. na poľnohospodárske účely).

18. Z vyššie uvedeného odôvodnenia vyplýva, že dovolacia námietka žalobkyne, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v ňou vymedzenej (vyššie špecifikovanej) právnej otázke je nedôvodná, a preto dovolací súd jej dovolanie podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

19. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, a preto na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP by mal (potenciálny) nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovanému však preukázateľne žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli (k dovolaniu žalobkyne sa nevyjadril), a preto mu dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.